

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA PRILAGODBU
GOSPODARSTVA I ZAŠTITU POTROŠAČA

SMJERNICE ZA PRILAGODBU GOSPODARSTVA U PROCESU ZAMJENE HRVATSKE KUNE EUROM

Siječanj 2022.

UVOĐENJE
EURU U
REPUBLICI
HRVATSKOJ

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. PRIPREMA ZA ZAMJENU KUNE EUROM	4
2.1. PRILAGODBA RAČUNOVODSTVENOG I FINANCIJSKOG UPRAVLJANJA	4
2.2. PRILAGODBA INFORMACIJSKIH SUSTAVA	7
2.3. UPRAVLJANJE GOTOVIM NOVCEM	8
2.4. INFORMIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA	11
3. ODNOS PREMA POTROŠAČIMA	11
3.1. INFORMIRANJE POTROŠAČA	11
3.2. DVOJNO ISKAZIVANJE	12
3.3. PRERAČUNAVANJE	16
3.4. DVOJNO ISKAZIVANJE CIJENA ROBA I USLUGA	17
3.4.1. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA	17
3.4.1.1. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA U POSLOVNIM PROSTORIJAMA I PUTEM INTERNET TRGOVINE.....	18
3.4.1.2. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA IZVAN POSLOVNIH PROSTORIJA I PUTEM TELEFONA.....	21
3.4.1.3. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA TIJEKOM PROVOĐENJA PROMOTIVNIH I MARKETINŠKIH AKTIVNOSTI.....	22
3.4.2. DVOJNO ISKAZIVANJE NA RAČUNU	22
3.4.3 DVOJNO ISKAZIVANJE NA OBRAČUNSKIM PLATNIM LISTAMA	22
4. UGOVORI	23
5. KONTROLNI POPIS (CHECKLIST)	24

DEFINICIJA POSLOVNOG SUBJEKTA ZA POTREBE OVIH SMJERNICA: svaka fizička ili pravna osoba uključujući neprofitnu organizaciju, podružnicu ili predstavništvo stranog poslovnog subjekta koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu u okviru svoje trgovačke, poslovne, obrtničke, neprofitne ili profesionalne djelatnosti uključujući i osobu koja nastupa u ime i za račun trgovca.

1. UVOD

Svrha predmetnih Smjernica je pružiti informacije poslovnim subjektima o aktivnostima i prilagodabama koje ih očekuju u procesu zamjene hrvatske kune eurom.

Cilj pravovremene pripreme je neometana i brza zamjena službenih valuta, uz minimalne utjecaje na poslovanje i maksimalnu učinkovitost.

Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: Hrvatska) priprema se za zamjenu kune eurom koja obuhvaća 3 ključna razdoblja: pripremno razdoblje, razdoblje dvojnog optjecaja te razdoblje nakon završetka dvojnog optjecaja.

Pripremno razdoblje započinje otprilike 6 mjeseci prije uvođenja eura, točnije od dana kada Vijeće Europske unije (u daljnjem tekstu: Vijeće EU) donese odluku da Hrvatska uvodi euro i utvrdi fiksni tečaj konverzije i traje do datuma uvođenja eura. Nakon objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura, Vlada Republike Hrvatske odlukom objavljuje datum uvođenja eura i fiksni tečaj konverzije, datum početka i završetak dvojnog optjecaja, te datum početka i završetka dvojnog iskazivanja.

U pripremnom razdoblju počinje obveza dvojnog iskazivanja te započinje predopskrba, posredna predopskrba i pojednostavljena predopskrba gotovim novcem eura.

Razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja započinje prvi ponedjeljak u rujnu 2022. i završava protekom 12 mjeseci od datuma uvođenja eura (započinje 5. rujna 2022. te traje zaključno do 31. prosinca 2023.).

Razdoblje dvojnog optjecaja započinje datumom uvođenja eura i traje 2 tjedna (14 dana od datuma uvođenja eura). Dvojni optjecaj je optjecaj u kojem se prilikom transakcija gotovim novcem istodobno koriste euro i kuna kao zakonsko sredstvo plaćanja, odnosno tijekom tog razdoblja u optjecaju će se istodobno nalaziti i euri i kune.

Izrazito je važno ne podcijeniti opseg aktivnosti i promjena koje je potrebno poduzeti kako bi se prilagodilo poslovanje u novoj službenoj valuti, euru. Svaki poslovni subjekt mora utvrditi vlastite potrebe i prilagodbe u pogledu zamjene valuta te sukladno tome odlučiti o najprikladnijem načinu provedbe propisanih mjera.

Procjena očekivanog učinka zamjene valuta na poslovanje i pravovremena priprema omogućit će lakše suočavanje s izazovima koji će neizbježno proizaći iz procesa zamjene kune eurom.

NAPOMENA: Kroz cijeli tekst predmetnih Smjernica korišteni su rokovi s presumpcijom da Hrvatska uvodi euro kao službenu valutu 1.1.2023., međutim rokovi će se utvrđivati s obzirom na dan objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura, što u ovome trenutku nije moguće predvidjeti.

2. PRIPREMA ZA ZAMJENU KUNE EUROM

Jedan od prvih koraka koje je potrebno poduzeti u pripremi za uvođenje eura je procjena učinka zamjene valuta na poslovanje. Po završetku procjene predlažemo razraditi plan aktivnosti koje je potrebno provesti s unaprijed strukturiranim vremenskim okvirom. Troškove prilagodbe vezane uz proces zamjene hrvatske kune eurom poslovni subjekt snosit će samostalno vodeći se pritom načelima učinkovitosti i ekonomičnosti definiranih Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Razrada i provedba plana aktivnosti pripreme za uvođenje eura može imati dalekosežne posljedice za poslovni subjekt i cjelokupno poslovanje, s obzirom na financijske i ljudske resurse, stoga je izrazito važno da više rukovodstvo posveti odgovarajuću pažnju procesu uvođenja eura.

Redovito praćenje unaprijed definiranog plana aktivnosti poslovnog subjekta ključno je za detektiranje mogućih problema i rizika u ranoj fazi prilagodbe, čime bi se omogućile pravovremene izmjene i rješenja.

Zakašnjelo prepoznavanje problema i rizika u prilagodbi može dovesti do poteškoća ili kašnjenja u provedbi nužnih prilagodbi, a time i do neprilagođenosti ili nemogućnosti poslovanja nakon datuma uvođenja eura.

2.1. PRILAGODBA RAČUNOVODSTVENOG I FINANCIJSKOG UPRAVLJANJA

Zamjena kune eurom neminovno će utjecati na računovodstveni sustav poslovnog subjekta. Obzirom da se računovodstveni procesi u pravilu oslanjaju na odgovarajući informacijski sustav, promjene će neminovno utjecati i na informacijske sustave za podršku procesima financija i računovodstva.

U pogledu pripreme financijskih planova za godinu u kojoj će euro biti uveden, poslovni subjekti trebaju napraviti sve svoje planove izravno u eurima.

Sva izvješća za prethodnu godinu i ranije godine dostavljat će se u kunama, a izvješća za godinu u kojoj će euro biti uveden i nadalje, u eurima. Posebno naglašavamo „prijelazne evidencije i izvješća“, primjerice PDV obrazac za prosinac prethodne godine podnositi će se sukladno zakonskim rokovima u 1. mjesecu godine u kojoj je euro uveden u kunama jer se odnosi na razdoblje prethodne godine. Isto će se primijeniti i na sve ostale obrasce koji će se predavati u godini u kojoj je euro uveden ako se odnose na razdoblje prethodne godine (PO-SD, PO-SD-Z, DOH, GFI POD, ZPP-DOH, PD, PD-IPO i sl.). Obzirom da postoje obrasci koje sukladno poreznim propisima isplatiitelji dostavljaju primateljima dohotka i odnose se za prethodne godine isti se moraju dostavljati u kunama npr. Obrazac Potvrda o isplaćenom primitku, dohotku i uplaćenom porezu i prirezu po odbitku.

Dakle, obrasci vezani uz porezne i druge obveze poslovnog subjekta prema državi, odnosno potraživanja poslovnog subjekta od države koji se podnose u godini u kojoj je euro uveden, a tiču se prethodnih godina, popunjavat će se u kunama.

Prijava poreza na dobit, kao i prijava poreza na dohodak za prethodnu godinu (za razdoblje prije uvođenja eura) koji se podnose u godini u kojoj je euro uveden podnositi će se u kunama.

Obveznici poreza na dobit čije porezno razdoblje oporezivanja započinje prije uvođenja eura, a završava nakon datuma uvođenja eura, prijavu poreza na dobit za to porezno razdoblje dostavljat će u eurima.

U izvještajima za godinu u kojoj je euro uveden – ako ti izvještaji sadržavaju i usporedne podatke za prethodnu godinu – podaci za prethodnu godinu radi bolje usporedivosti bit će preračunati iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije.

Porezna, sva druga rješenja i drugi izlazni akti koja javna tijela donesu na osnovi obrazaca poslovnih subjekata predanih u godini u kojoj je euro uveden, a koji se tiču prethodne godine, prikazivat će iznose i u eurima i u kunama sve dok je na snazi obveza dvojnog iskazivanja cijena.

Porezna uprava će u razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja (započinje prvi ponedjeljak u rujnu 2022. te traje zaključno do 31. prosinca 2023.) sve financijske podatke na rješenjima te na drugim izlaznim aktima kojima se utvrđuje porezna obveza iskazivati dvojno, odnosno u eurima i kunama.

Nakon datuma uvođenja eura sva plaćanja na osnovi izdanih poreznih ili nekih drugih rješenja izvršavat će se isključivo u eurima. Na datum uvođenja eura, banke i drugi pružatelji platnih usluga obvezni su bez naknade preračunati sredstva na računima iz kuna u eure prema fiksnom tečaju konverzije. Pri tome, brojevi transakcijskih računa na kojima su evidentirana novčana sredstva ostaju isti, tj. brojevi računa unatoč preračunavanju (konverziji) sredstava iz kuna u eure neće se promijeniti.

Radi izbjegavanja nastanka dodatnih troškova u obliku naknada za vođenje računa, imatelj računa koji je prije datuma uvođenja eura imao račun i u kunama i u eurima, može u roku od 60 dana od datuma uvođenja eura iskoristiti pravo da bez naknade zatvori jedan ili više računa i prenese sredstva evidentirana na tim računima na račun po njegovom izboru u istoj instituciji. Dakle, omogućit će se svakom imatelju računa koji nakon preračunavanja ima dva računa u eurima (raniji kunski koji je preračunat u euro i raniji eurski) da zatvori jedan od tih računa kako bi naknadu za vođenje računa sveo samo na naknadu za vođenje jednog računa. Naravno, ova mogućnost postoji samo za račune koji se vode u istoj instituciji.

U odnosu na utjecaj dvojnog iskazivanja valuta na knjige izlaznih i ulaznih računa, za obračunsko razdoblje 2022. i ranije podaci će se iskazivati u kunama, a za obračunsko razdoblje od 1. siječnja 2023. u eurima.

Poslovni subjekti koji su obveznici obračuna PDV-a po naplati, a time i obveznici vođenja evidencije knjiga izlaznih i ulaznih računa po naplati, moraju na dan 1. siječnja 2023. obratiti

pažnju na ispravno preračunavanje (konverziju) podataka u navedenim knjigama, posebice radi zaokruživanja osnovice, iznosa PDV-a te ukupnog iznosa računa.

Vežano uz podatke koji se šalju na fiskalizaciju, XML shema neće se mijenjati te će se podaci za razdoblje zaključno s 31. prosincem 2022. dostavljati u kunama, a od 1. siječnja 2023. godine u eurima. Tijekom razdoblja dvojnog optjecaja, odnosno od 1. siječnja do 14. siječnja 2023. izdani račun se fiskalizira u euru.

Za poslovne subjekte čija poslovna godina ne odgovara kalendarskoj godini te će izvješća za prethodnu poslovnu godinu (koja traje primjerice od 1.3.2022. do 28.2.2023.) obuhvaćati razdoblje prije odluke Vijeća EU o usvajanju eura, prijelazno razdoblje do uvođenja eura te razdoblje nakon uvođenja eura, napominjemo kako će se takva izvješća predavati u valuti koja će biti važeća na zadnji dan fiskalne godine, u ovom konkretnom slučaju znači da će se izvješća predavati u eurima.

Svi knjigovodstveni podaci evidentirani u poslovnim knjigama (uključujući osnovna sredstava, sitni inventar, zaliha materijala, robe, proizvoda i nekretnina) namijenjeni prodaji do 31. prosinca 2022. moraju biti iskazani u kunama, a od 1. siječnja 2023. u eurima.

Tečajne razlike podataka evidentiranih u knjigovodstvu vezane uz stranu valutu (potraživanja od ino kupaca, obveze prema ino dobavljačima, primljenim i danim pozajmicama ili kreditima u stranoj valuti i sl.) na dan 31. prosinca 2022. moraju biti obračunate primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke, sukladno zakonskim propisima.

Od datuma uvođenja eura Hrvatska narodna banka prestaje objavljivati tečajnu listu Hrvatske narodne banke za kunu u odnosu na druge valute i počinje objavljivati tečajnu listu Hrvatske narodne banke za euro u odnosu na druge valute. Srednji tečajevi Hrvatske narodne banke za euro u odnosu na druge valute objavljeni na tečajnoj listi moći će se upotrebljavati za sve potrebe za koje se trenutno upotrebljava srednji tečaj Hrvatske narodne banke za kunu u odnosu na druge valute. Na taj će se način osigurati zaštita potrošača te kontinuitet upotrebe srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke u svim pravnim instrumentima.

Preračunavanje (konverzija) zaključnog stanja u kunama provest će se primjenom fiksnog tečaja konverzije na dan 1. siječnja 2023. za potrebe početnog knjigovodstvenog stanja.

Nakon datuma uvođenja eura, odnosno konverzije, na dan 1. siječnja 2023., ostale valute preračunavat će se prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke.

Sukladno zakonskim propisima, poslovni subjekti prilikom izdavanja računa u stranoj valuti imaju obvezu ukupan iznos PDV-a te ukupan iznos računa iskazati i u protuvrijednosti u kunama, primjenom srednjeg tečaja HNB-a na dan izdavanja računa. Slijedom navedenog, na svim računima izdanim nakon 1.1.2023. godine u valuti koja neće biti euro, ukupan iznos PDV-a te ukupan iznos računa moraju biti iskazani i u protuvrijednosti u euru, primjenom srednjeg tečaja HNB-a (nakon datuma uvođenja eura, HNB će objavljivati srednji tečaj eura prema drugim valutama).

Plaću za prosinac 2022. koja će biti isplaćena u siječnju 2023. bit će potrebno isplatiti u eurima zajedno sa svim davanjima. JOPPD obrazac za plaću za prosinac koja će se isplatiti u 2023. godini, nosit će oznaku 23xxx. Svi JOPPD obrasci koji nose oznaku 23xxx predaju se u eurima. Zaključno, sve zakašnjele isplate plaća te ostalih oporezivih i neoporezivih isplata za razdoblje do 31.12.2022. koje će se provesti u 2023. godini, isplaćivat će se u eurima, uz predaju pripadajućeg JOPPD obrasca u eurima, sa oznakom 23xxx.

Na isti način postupat će se i s ugovorima o djelu, autorskim honorarima i srodnim obvezama poslovnog subjekta za isplatu oporezivog drugog dohotka.

2.2. PRILAGODBA INFORMACIJSKIH SUSTAVA

Prilagodba informacijskih sustava za uvođenje eura zahtijeva pravovremenu pripremu. Prvenstveno treba imati na umu da dostupnost informatičkih stručnjaka i usluga može biti znatno ograničena tijekom procesa prilagodbe, što može uzrokovati rizik ne samo u pogledu kašnjenja neophodnih prilagodbi, već i povećanja troškova.

Prvi korak je utvrditi koji će sve informacijski sustavi biti zahvaćeni promjenom (primjerice izdavanje računa, rad blagajni, automati za prodaju, sustav za obračun plaća, aplikacije za kontrolu stanja zaliha, sustavi za obradu financijskih podataka i dr.). Taj korak daje početni pregled informacijskih sustava na koje se odnose sljedeći koraci.

Idući korak bit će utvrđivanje opsega potrebnih prilagodbi u svakom od takvih informacijskih sustava. U ovom koraku je korisno proučiti:

- nadolazeće zakonske i podzakonske akte koji će regulirati ovo područje (Zakon o uvođenju eura kao službene valute u RH i prateći akti),
- način na koji će proizvođači ili održavatelji informacijskih sustava za kupljene ili licencirane informacijske sustave, provesti dorade predmetnih informacijskih sustava za prelazak na euro.

Neophodne prilagodbe uključuju sigurnost da informacijski sustav može:

- podržati zahtjeve dvojnog iskazivanja cijena u za to propisanom razdoblju (i prije i nakon datuma uvođenja eura),
- na datum uvođenja eura provesti preračunavanje (konverziju) svih iznosa i financijskih pozicija s kune na euro koristeći fiksni tečaj konverzije i pravila zaokruživanja,
- nakon datuma prelaska na euro podržati provođenje svih procesa i obrada u euru kao službenoj valuti,
- podržati zahtjeve dvojnog optjecaja gotovine (euri i kune) u prva dva tjedna nakon datuma uvođenja eura,
- omogućiti usporedno izvještavanje (opcionalne prilagodbe) s istim razdobljem prošle godine (gdje je prošlogodišnje rezultate za potrebe izvještavanja potrebno preračunati u euro),
- zadržati mogućnost provođenja procesa i obrada u kunama za one procese koji se odnose na prethodnu godinu, a obavljaju u tekućoj godini (npr. izrada godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu godinu u kunama).

Opcionalne prilagodbe informacijskih sustava ovise o konkretnim potrebama različitih poslovnih subjekata. Iako nisu propisane, takve opcionalne prilagodbe informacijskih sustava mogu utjecati na efikasnost rada nakon prelaska na euro pa ih je uputno razmotriti. Primjer takve opcionalne prilagodbe je usporedno izvješćavanje o tekućim poslovnim rezultatima s istim razdobljem prošle godine.

Sve prilagodbe informacijskih sustava trebalo bi pažljivo i pravovremeno testirati, kako bi se izbjegli propusti te kako bi se omogućila potrebna nadogradnja u skladu s predviđenim rokovima prelaska na euro.

Glavni zadaci u prilagodbi informacijskih sustava za uvođenje eura:

- ✓ analiza svih informacijskih sustava s ciljem identifikacije onih na koje ima utjecaj zamjena kune eurom;
- ✓ definiranje opsega potrebnih prilagodbi u takvim informacijskim sustavima u suradnji s relevantnim dionicima (poslovni i informatički stručnjaci, proizvođači informacijskih sustava, ...);
- ✓ izrada plana prilagodbi informacijskih sustava, uvažavajući njihove međuovisnosti i potrebnu višefaznu isporuku u produkcijski rad (od prvih isporuka vezanih uz dvojno iskazivanje pa nadalje);
- ✓ provedba plana prilagodbi uz kontinuirani nadzor napretka i upravljanje rizicima provedbe;
- ✓ detaljna testiranja prilagođenih informacijskih sustava, njihovih dorađenih funkcionalnosti i međusobne povezanosti;
- ✓ po potrebi, integracijska testiranja s povezanim vanjskim informacijskim sustavima (partneri, dobavljači, ...);
- ✓ izrada plana prelaska u produkcijski rad za složenije informacijske sustave, s alternativnim scenarijima za rizične korake;
- ✓ testiranje i simuliranje plana prelaska u produkcijski rad za složenije informacijske sustave;
- ✓ provedba plana prelaska u produkcijski rad;
- ✓ pojačani nadzor rada na početku korištenja prilagođenih informacijskih sustava;
- ✓ uklanjanje nepotrebnih prilagodbi nakon završetka potrebe njihovog korištenja (npr. nakon završetka razdoblja dvojnog iskazivanja cijena).

2.3. UPRAVLJANJE GOTOVIM NOVCEM

Osiguravanje nesmetane zamjene valuta jedan je od najvažnijih koraka u pripremama, osobito za poslovne subjekte s visokim prometom u gotovini.

Uz bankarski sektor, sektor maloprodaje ima ključnu ulogu u prikupljanju i povlačenju novčanica i kovanica u kunama tijekom razdoblja dvojnog optjecaja.

Poslovni subjekti morat će se na vrijeme opskrbiti euro novčanicama i euro kovanicama kako bi od datuma uvođenja eura mogli obavljati gotovinske transakcije u novoj valuti. To se ponajprije odnosi na sektor maloprodaje koji izvršava velik obujam gotovinskih transakcija.

Pritisak na određene poslovne subjekte (trgovci i pružatelji usluga) koji u pravilu posluju gotovinom bit će posebice znan u prva dva tjedna od datuma uvođenja eura (14 dana dvojnog optjecaja) zato što će potrošači u tom razdoblju moći plaćati i eurima i kunama, dok će gore spomenuti poslovni subjekti biti obvezni vraćati eure, kad god je to moguće. Tijekom tih 14 dana dvojnog optjecaja primatelj plaćanja će u trenutku naplate biti dužan prihvatiti do 50 komada kovanog novca kune u jednoj transakciji i odgovarajući broj novčanica kune, primjenjujući propise o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji se odnose na ograničenje naplate ili plaćanja u gotovini. Iznimno ako primatelj plaćanja nije u objektivnoj mogućnosti ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura, može ostatak vratiti u gotovom novcu kuna ili gotovom novcu kune i gotovom novcu eura. To bi se primjerice odnosilo na određene poslovne subjekte (trgovine i pružatelje usluga) u ruralnim i slabije naseljenim mjestima, čiji je pristup bankama ograničen te na druge primatelje plaćanja koji će tijekom razdoblja dvojnog optjecaja ostatak moći vratiti u gotovom novcu kune ako nije moguće ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura (ili kada primatelj plaćanja nije u objektivnoj mogućnosti ostatak iznosa vratiti u gotovom novcu eura može ostatak vratiti u gotovom novcu kune ili gotovom novcu kune i gotovom novcu eura).

Nakon isteka tog razdoblja od dva tjedna (razdoblje dvojnog optjecaja), euro će biti jedino zakonsko sredstvo plaćanja.

Četiri mjeseca prije datuma uvođenja eura Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB) će početi opskrbljivati banke novčanicama eura, a kovanim novcem najranije tri mjeseca prije uvođenja eura. Predopskrba banaka gotovim novcem nužna je kako bi banke počevši od datuma uvođenja eura mogle potrošačima i poslovnim subjektima pružati uslugu zamjene valuta u potrebnom obujmu. Banke će poslovne subjekte moći opskrbiti eurima i prije datuma uvođenja eura u okviru postupka posredne predopskrbe. Predopskrba poslovnih subjekata gotovim novcem potrebna je kako bi ih se osposobilo da, u skladu sa zakonskim odredbama, od datuma uvođenja eura potrošačima vraćaju isključivo eure.

Preduvjet za početak posredne predopskrbe je da se banka predopskrbila gotovim novcem eura i da je poslovni subjekt s bankom sklopio ugovor o posrednoj predopskrbi. Posredna predopskrba može započeti najranije 1. rujna 2022. za euro novčanice te 1. listopada 2022. za euro kovanice. Banke će u dogovoru sa zainteresiranim poslovnim subjektima odrediti u kojem će ih iznosu opskrbiti gotovim novcem, a imajući na umu sam proces preračunavanja (konverzije) gotovog novca i njegovo neometano odvijanje.

Najranije pet (5) dana prije datuma uvođenja eura banke će moći provesti i tzv. pojednostavljenu posrednu predopskrbu u kojoj će se poslovni subjekti predopskrbiti gotovim novcem u iznosu do 10.000 eura. **Pravo sudjelovanja u tom postupku imat će samo mikro poslovni subjekti, dakle oni poslovni subjekti koji imaju manje od deset zaposlenika i čiji godišnji neto prihodi/ili godišnja bilanca ne prelazi dva milijuna eura.** Preduvjet za početak pojednostavljene posredne predopskrbe je prethodno potpisna izjava o pojednostavljenoj posrednoj predopskrbi između mikro poslovnog subjekata i banke. Posrednu predopskrbu, kao i pojednostavljenu posrednu predopskrbu, svojih klijenata banke će obavljati bez naknade za obradu i isplatu gotovog novca.

Mjesec dana prije službenog prelaska na euro, banke i njezini ovlaštene zastupnici (Fina i/ili HP-Hrvatska pošta) opskrbljivat će početnim paketima kovanica poslovne subjekte (i potrošače).

Opskrba početnim paketima kovanica eura obavljat će se bez naknade, a vrijednost početnih paketa bit će preračunata prema fiksnom tečaju konverzije.

Prijedlog ugovora o posrednoj predopskrbi između banaka i poslovnih subjekata i standardizirane izjave za pojednostavljenu posrednu predopskrbu mikro poslovnih subjekata pripremit će HNB do 30. lipnja 2022.

O načinima posredne predopskrbe poslovni subjekti biti će informirani i u okviru komunikacijske kampanje.

Poslovni subjekt će za gotov novac eura primljen u predopskrbi morati založiti odgovarajući kolateral (npr. banka može blokirati kunska sredstva na računu poslovnog subjekta u protuvrijednosti gotovog novca eura kojim ga je predopskrbila). Sredstva će biti skinuta s računa tek na datum uvođenja eura. Dakle, u trenutku predopskrbe nema preračunavanje (konverzije), nego tek na datum uvođenja eura poslovni subjekt "plaća" eure koje je primio u posrednoj predopskrbi.

Isto se odnosi i na redovnu posrednu predopskrbu i na pojednostavljenu posrednu predopskrbu. Iznimka je opskrba početnim paketima kovanica kod koje se plaćanje izvršava odmah (poslovni subjekt paket kovanica eura plaća odmah kod preuzimanja, i to u kunama po fiksnom tečaju konverzije).

Važno je naglasiti da gotov novac iz predopskrbe poslovni subjekt treba čuvati odvojeno od svih ostalih novčanica euro i kovanica euro, ostalih valuta, odnosno ostale imovine kako bi se izbjegao njihov ulazak u optjecaj prije datuma uvođenja eura.

Poslovni subjekti trebat će na vrijeme osigurati prostor za dodatne količine gotovine te transportne kapacitete za povrat gotovine u kunama u banke.

Za rad na blagajni, odnosno kod postupanja i pohrane gotovine u eurima i u kunama, može se koristiti posebna oprema, poput dodatnih ladica u blagajnama. Kod pohrane gotovog novca u blagajni/kasi, svaki poslovni subjekt samostalno odlučuje koji je mogući način odvajanja valuta.

Potrošače se može poticati na plaćanje točnog iznosa kad god je to moguće, kao i na korištenje elektroničkih sredstava plaćanja (primjerice kartice tekućeg računa ili kreditne i debitne kartice). Primjer dobre prakse je situacija uzrokovana pandemijom koronavirusa tijekom koje se putem raznih komunikacijskih kanala kontinuirano potiče potrošače da koriste bezgotovinske oblike plaćanja.

2.4. INFORMIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

Osobito je važno podići svijest radnika o uvođenju eura. Radnicima mora biti jasan proces uvođenja eura odnosno zamjena valuta, te koja će biti njihova uloga.

Zamjena valuta mogla bi radnicima prouzročiti znatan stres, stoga je važno unaprijed utvrditi načine rješavanja pojedinih problema.

Načini rješavanja prigovora potrošača moraju prvenstveno biti u skladu s propisanim odredbama Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Kao dodatni instrument zaštite potrošača, poslovni subjekti mogu omogućiti odgovarajuće unutarnje kontrole za provjeru ispravnosti preračunatih cijena, povrat ostatka novčanica i kovanica te rješavanje prigovora potrošača.

Također, može biti konstruktivno uključiti radnike u raspravu o utjecaju uvođenja eura na plaće. Kako bi se radnici upoznali s novom valutom, obvezno je navođenje na ispravi o isplati plaće i drugih naknada iz radnog odnosa (tzv. obračunska platna lista) **barem ukupnog iznosa isplaćenog radniku na račun i u eurima i u kunama za vrijeme razdoblja obveznog dvojnog iskazivanja**. Također predlažemo na obračunskim platnim listama navesti i fiksni tečaj konverzije. Predlažemo objasniti kako se dolazi do iznosa u eurima, a sukladno pravilima o preračunavanju i zaokruživanju.

Radnici koji rukuju gotovinom u izravnom odnosu s potrošačima, osobito blagajnici, trebali bi proći osposobljavanje vezano uz fizička obilježja i sigurnosne značajke novčanica i kovanica u eurima, s ciljem smanjivanja rizika od pogrešaka. HNB će organizirati edukaciju o sigurnosnim obilježjima euro novčanica i euro kovanica putem tzv. Nacionalnog programa obuke. Edukacija će biti omogućena za poslovne subjekte od lipnja 2022. putem *e-learning* modula.

3. ODNOS PREMA POTROŠAČIMA

3.1. INFORMIRANJE POTROŠAČA

Ispitivanja javnog mnijenja pokazuju da su mnogi hrvatski potrošači zabrinuti da bi uvođenje eura moglo dovesti do povećanja potrošačkih cijena, odnosno da će poslovni subjekti koji sklapaju ugovore s potrošačima neopravdano povisiti maloprodajne cijene.

Jedan od mehanizama koji će doprinijeti stvaranju sigurnog okruženja za potrošače je pristupanje poslovnih subjekata Etičkom kodeksu. Cilj Etičkog kodeksa je omogućiti pouzdano i transparentno uvođenje eura u Hrvatskoj. Svaki poslovni subjekt koji posluje u direktnom odnosu s potrošačima bit će pozvan da se pridruži inicijativi s ciljem ispravnog preračunavanja i iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, bez neopravdanog povećanja maloprodajnih cijena.

Poslovnim subjektima koji pristupe Etičkom kodeksu omogućit će se dobivanje i postavljanje vizualne identifikacijske oznake - logotipa kojim će se potrošačima signalizirati kako se radi o pouzdanom poslovnom subjektu koji na ispravan način preračunava i iskazuje cijene i druge novčane iskaze vrijednosti, te koji nije povećao cijenu robe ili usluge prema potrošačima bez opravdanog razloga.

Poslovni subjekti bit će pozvani putem medijske kampanje online pristupiti Etičkom kodeksu. Online pristupanje Etičkom kodeksu bit će omogućeno prije početka razdoblja dvojnog iskazivanja cijena, odnosno tijekom drugog i trećeg tromjesečja 2022. pa sve do 31. prosinca 2023.

Poslovni subjekt svojim pristupanjem jamči provedbu načela Etičkog kodeksa te time stječe pravo na postavljanje vizualne identifikacijske oznake – logotipa, na svoja prodajna mjesta i mjesta pružanja usluga, uključujući postavljanje vizualne identifikacijske oznake - logotipa i prilikom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti (primjerice tiskani letci i katalozi, objave na internetskim stranicama i društvenim mrežama, mobilnim aplikacijama te u drugim medijima).

3.2. DVOJNO ISKAZIVANJE

[Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom](#) predviđa razdoblje obveznog dvojnog iskazivanja (u eurima i u kunama). Obveza dvojnog iskazivanja započinje prvi ponedjeljak u rujnu 2022. te završava protekom 12 mjeseci od datuma uvođenja eura (započinje 5. rujna 2022. te traje zaključno do 31. prosinca 2023.), a provodit će se u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH, Zakonom o zaštiti potrošača te Pravilnikom o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga.

Poslovni subjekti mogu započeti dvojno iskazivati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti od dana koji slijedi nakon dana objave odluke Vijeća EU o usvajanju eura uz pretpostavku da su ostvareni svi tehnički preduvjeti.

Obveza dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti ključna je mjera za sprječavanje neopravdanog povećanja i neispravnog preračunavanja cijena. Osim toga, na ovaj način potrošačima će se omogućiti da se lakše priviknu na cijene i druge novčane vrijednosti iskazane u eurima.

Obveza dvojnog iskazivanja odnosi se isključivo na izravan odnos prema potrošačima.

Preračunavanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti obavljat će se isključivo po fiksnom tečaju konverzije u obliku direktne kotacije EUR/HRK u njegovom punom brojčanom iznosu.

Nadležna tijela detaljno će nadzirati poštivanje tih obveza. Važnu ulogu u nadziranju primjene obveza o dvojnog iskazivanju cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti, kao i njihovom ispravnom preračunavanju, imat će potrošači koji će o uočenim nepravilnostima moći izvijestiti nadležna tijela.

Dvojno iskazivanje treba biti nedvosmisleno, lako uočljivo i čitko, a prilikom preračunavanja uvijek se mora koristiti puni iznos fiksnog tečaja konverzije.

Poslovni subjekt mora dvojno iskazati **ukupan iznos** roba i usluga u ponudi, kod predujmova i potrošačkih ugovora.

Nadalje, dvojno iskazivanje obvezno je kod svih oblika prodaje¹:

- u poslovnim prostorijama, odnosno na robi ili prodajnom mjestu ili na cjeniku ako se radi o uslugama
- putem Internet trgovine
- izvan poslovnih prostorija i ugovora na daljinu
- putem telefona
- tijekom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti.

Dvojno iskazivanje ne obuhvaća trgovačke ugovore, odnosno račune između poslovnih subjekta (B2B), interne račune unutar istog društva te razne evidencije i izvještaje koje će biti potrebno slati javnim tijelima.

Poslovni subjekti u postupku izdavanja računa prema državnim institucijama (B2G) nemaju obvezu dvojnog iskazivanja cijena.

Iznimke od obveze dvojnog iskazivanja cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti roba i usluga:

- totemi benzinskih postaja (stupovi sa iskazanim cijenama i derivatima), agregati i električne punionice
- prodaja putem automata
- zasloni blagajni i samoposlužni uređaji za prodaju roba i usluga
- povratna naknada na ambalaži
- aparati za povrat ambalaže (TOMRA) te povratne naknade ambalaže koje su vidljive na automatiziranom uređaju za preuzimanje otpadne ambalaže
- kuponi za popuste, kuponi u vrijednosti vraćene robe
- karte, ulaznice
- TV sučelja u svrhu prodaje usluga
- uređaji za samoočitavanje cijena u trgovini (*price checker*)
- trgovina na malo na štandovima i klupama (na tržnicama i izvan tržnica, unutar trgovačkih centara i ustanova),
- kiosci (*kiosk je prodajno mjesto u kojem se prodaje ograničen asortiman roba kroz odgovarajući otvor na kiosku bez ulaska potrošača u prodajni prostor*),
- pokretna prodaja,
- u proizvodnim objektima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava,
- u proizvodnim objektima pravnih ili fizičkih osoba koje posjeduju povlasticu za akvakulturu ili povlasticu za uzgoj riba i drugih morskih organizama,
- u spremištima, trapilištima i sl. koja prodaju poljoprivredni sadni materijal,
- prigodna prodaja (sajmovi, izložbe i sl.)

¹ Način dvojnog iskazivanja prikazan u točki 3.4.1.

- u prostorima kulturnih, sakralnih, obrazovno-pedagoških, sportskih, znanstvenih i drugih javnih ustanova te prostorima koji su proglašeni zaštićenim područjem prirode u skladu s posebnim propisima
- cijene otisnute na knjigama i drugim periodičkim publikacijama
- igre na sreću, zabavne igre
- iznosi na strojevima za vaganje te naljepnice s vaganim barkodom i cijenom,
- iznosi koji se naznačuju na pošiljkama i uputnicama
- unaprijed plaćene elektroničke komunikacijske usluge (*prepaid bonovi*)
- kartice za javne telefonske govornice
- ambalaža SIM kartica
- darovne (poklon) kartice
- poštanske marke, frankirane marke i biljezi
- carinske deklaracije
- taksimetar.

Za navedene iznimke do 31. prosinca 2022. cijene moraju biti iskazane u kunama, a od 1. siječnja 2023. u eurima.

Poštanske marke, frankirane marke, državni biljezi, lutrijske igre s unaprijed utvrđenim rezultatom, kuponi za popust, kuponi u vrijednosti vraćene robe, e-bonovi, knjige i druge periodičke publikacije koji su bili u prodaji prije datuma uvođenja eura, a na kojima su iznosi iskazani u kuni vrijede i nakon datuma uvođenja eura do potrošnje zaliha uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje.

NAPOMENA: Navedene iznimke ne odnose se na obvezu dvojnog iskazivanja ukupnog iznosa na računima.

DODATNO POJAŠNJENJE POJEDINIH IZNIMAKA:

Karte i ulaznice

Dvojno iskazivanje cijena nije obavezno na kartama/ulaznicama (na primjer karte za javni prijevoz, ulaznice za kazalište, koncerte, itd.). Cijene karata/ulaznica trebaju biti dvojno istaknute na cjeniku, etiketi ili na neki drugi vizualno uočljiv način na prodajnom mjestu i to tijekom cijelog razdoblja dvojnog iskazivanja cijena.

Tako će tijekom cijelog razdoblja dvojnog iskazivanja cijena na prodajnim mjestima za sve vrste karata/ulaznica biti ispisana cijena na specijalnom informativnom materijalu u sekundarnoj valuti koja nije navedena na robi.

Informativni materijal potrošačima mora biti lako dostupan i koristan u donošenju odluke o kupnji.

Darovne (poklon) kartice

Kod ponude darovnih (poklon) kartica za koje su iznosi prethodno definirani maloprodajna cijena se iskazuje u eurima i u kunama tijekom dvojnog iskazivanja cijena.

Međutim, dvojno iskazivanje cijene ne zahtijeva mijenjanje vizualnog sadržaja poklon kartice, već se **dvojna cijena** iskazuje kao i za ostalu robu, odnosno cijena može biti navedena na etiketi, privjesnici, naljepnici, na polici ispred, ispod ili pokraj poklon kartice, a iznimno i iznad poklon kartice na način da ne postoji mogućnost zamjene te oznake s oznakom cijene robe koja se nalazi u njenoj neposrednoj blizini. Obveza dvojnog iskazivanja cijena primjenjuje se i na prodaju putem interneta i izvan poslovnih prostorija prilikom čega je također potrebno iskazati dvojni cijenu.

Poklon kartice izdane s iznosom u kunama vrijedit će i nakon datuma uvođenja eura te poslovni subjekt treba osigurati automatsko preračunavanje iznosa iz kuna u eure primjenjujući pravila preračunavanja i zaokruživanja koja će se urediti Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH. Nakon datuma uvođenja eura, poslovni subjekt ne treba obavijesti potrošača o preostalom raspoloživom iznosu na darovnoj (poklon) kartici već će isti biti vidljiv na računu prilikom plaćanja.

Povratna naknada

Iako je povratna naknada na ambalaži jedan od izuzetaka od obveze dvojnog iskazivanja, budući da je riječ o piktogramu koji samim time ne predstavlja cijenu, **u slučajevima kada se cijena povratne naknade iskazuje zasebno na regalnim etiketama tada cijena mora biti dvojno iskazana.**

Ambalažu na kojoj je iskazana vrijednost povratne naknade u kunama nije potrebno mijenjati nakon datuma uvođenja eura, već se ista koristi do isteka zaliha.

Iznos povratne naknade koji sada iznosi 0,50 HRK preračunat će se korištenjem fiksnog tečaja, *(primjerice, uzimajući središnji paritet kune prema euru koji je utvrđen uključivanjem kune u ERM II, iznos povratne naknade nakon zaokruživanja iznosi 0,07 EUR; (postupak: 0,50 HRK podijeljeno s 7,53450 EUR vrijednost piktograma u 0,066361404 EUR, nakon zaokruživanja 0,07 EUR).*

Budući da su iznosi povratne naknade fiksno određeni Pravilnikom o ambalaži i otpadnoj ambalaži, tijekom 2022. predviđa se usklađivanje Pravilnika i u dijelu iznosa povratne naknade u eurima, na način da će postojeći iznos od 0,50 HRK biti preračunat prema fiksnom tečaju i zaokružen prema matematičkim pravilima i pravilima zaokruživanja propisanim Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Povrat robe/reklamacije

U slučajevima kada je potrošač kupio robu u kunama, a vrši povrat iste nakon datuma uvođenja eura, povrat novca isplaćuje se u važećoj valuti, odnosno u eurima prema pravilima preračunavanja i zaokruživanja propisanim Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

E-bonovi i SIM kartice kod usluga u pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži te plaćene kartice za javne telefonske govornice

U slučajevima kupnje *prepaid* bona (unaprijed plaćene elektroničke komunikacijske usluge, tzv. elektronički bon za nadoplatu računa), potrošaču se izdaje račun i uz taj račun istovremeno potvrda/*voucher* o kupljenom bonu, te je u tom slučaju dovoljno dvojno iskazati cijenu na računu dok nije potrebno dvojno iskazati cijenu na potvrdi/*voucheru*.

SIM karticu koja sadrži i neku novčanu vrijednost (primjerice 20,00 kn) koja je iskazana na ambalaži u kojoj se nalazi kartica nije potrebno mijenjati, odnosno koristi se do isteka zaliha iskazana novčana vrijednost u kunama, a potom se novčane vrijednosti na SIM kartici tiskaju u eurima.

U slučajevima kupnje kartice za javne telefonske govornice, koje su stavljene u prodaju prije datuma uvođenja eura, potrošaču se izdaje račun te u tom slučaju dovoljno dvojno iskazati cijenu na računu. Iste je moguće koristiti do isteka zaliha.

Međutim, dvojna cijena se iskazuje kao i za ostalu robu, odnosno cijena može biti navedena na etiketi, privjesnici, naljepnici, na polici ispred, ispod ili pokraj SIM kartice, a iznimno i iznad SIM kartice na način da ne postoji mogućnost zamjene te oznake s oznakom cijene robe koja se nalazi u njenoj neposrednoj blizini. Obveza dvojnog iskazivanja cijena primjenjuje se i na prodaju putem interneta i izvan poslovnih prostorija prilikom čega je također potrebno dvojno iskazati cijenu.

3.3. PRERAČUNAVANJE

Za preračunavanje kuna u eure koristi se isključivo fiksni tečaj konverzije kojeg utvrđuje Vijeće EU, a koji se u većini slučajeva sastoji od šest znamenaka. U slučaju Hrvatske to znači da će se fiksni tečaj konverzije sastojati od cijelog broja iza kojeg slijedi pet decimala. Pri preračunavanju cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti iz kune u euro fiksni tečaj konverzije treba se koristiti u punom brojčanom iznosu. Preračunavanje cijena primjenom skraćene verzije fiksnog tečaja konverzije, primjerice tečaja zaokruženog na dvije decimalne znamenke, **neće biti dopušteno.**

Preračunavanje se provodi na sljedeći način (**kao primjer**, za potrebe što vjernijeg prikaza preračunavanja cijena koristi se središnji paritet kune prema euru koji je utvrđen u trenutku uključivanja kune u ERM II):

$$1 \text{ EUR} = 7,53450 \text{ HRK}$$

Nakon provedenog preračunavanja (tj. konverzije) iz kuna u eure primjenom punog brojčanog iznosa fiksnog tečaja konverzije korištenjem pet decimala te u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja, dobiveni rezultat zaokružuje se na dvije decimale s točnošću od jednog centa, a na temelju treće decimale:

- ako je treća decimale manja od pet (broj od 0 do 4), druga decimale ostaje nepromijenjena (iznos u centima ostaje isti);

- ako je treća decimala jednaka ili veća od pet (broj od 5 do 9), druga decimala povećava se za jedan (iznos u centima zaokružuje se na viši cent).

Za iznose koji su uslijed primjene fiksnog tečaja konverzije i pravila preračunavanja i zaokruživanja manji od jednog centa, taj dio ukupnog duga dužnika prema vjerovniku se otpušta, odnosno taj dio ukupnog potraživanja se otpisuje po službenoj dužnosti, sukladno Zakonu o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Uzimajući u obzir prethodno navedeno, prilikom preračunavanja (konverzije) cijena iskazuju se najmanje dvije znamenke nakon zarez.

Primjer:

Cijena u kunama	Cijena u eurima prije zaokruživanja	Cijena u eurima nakon zaokruživanja
69,99 kn	9,289269360 EUR	9,29 EUR
189,99 kn	25,2016006370 EUR	25,20 EUR
10 kn	1,327228084 EUR	1,33 EUR
0,03 kn	0,00398168 EUR	0,00 EUR
0,04 kn	0,00530891 EUR	0,01 EUR

Preračunavanje kuna u eure ne smije utjecati na cijene ili na vrijednost proizvoda.

3.4. DVOJNO ISKAZIVANJE CIJENA ROBA I USLUGA

3.4.1. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA

U razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja (započinje prvi ponedjeljak u rujnu 2022. te traje zaključno do 31. prosinca 2023.) poslovni subjekti moraju iskazati cijenu i druge novčane iskaze vrijednosti i u eurima i u kunama. Predlažemo dvojno iskazivanje na način da je cijena u eurima primarna (na lijevoj strani, ili iznad), a u kunama sekundarna (na desnoj strani ili ispod).

Poslovni subjekt može koristiti jednu etiketu tijekom cijelog razdoblja obveze dvojnog iskazivanja cijena, a može istu i mijenjati, uz uvjet poštivanja obveze dvojnog iskazivanja cijena.

Cijene i drugi novčani iskazi vrijednosti roba i usluga moraju biti jasno vidljive, lako čitljive, razumljive, iskazane na način da ne dovode potrošača u zabludu i da potrošač može točno razumjeti na koju se robu odnosno na koju uslugu cijena odnosi.

Na vidljivom mjestu u prodajnom prostoru i mjestu pružanja usluga morat će biti istaknut i fiksni tečaj konverzije. Fiksni tečaj konverzije nužno je istaknuti i na internetskim stranicama te na samonaplatnim uređajima na vidljiv i čitljiv način, a putem telefonske prodaje isti treba biti jasno komuniciran.

Cijena za jedinicu mjere mora biti istaknuta na prodajnom mjestu, osim u slučajevima propisanim Pravilnikom o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga.

Prilikom iskazivanja prodajnih cijena roba i usluga predlažemo koristiti oznaku EUR ili znak €. Oznaka EUR ili znak € slijedi iza iznosa i razmaka (primjerice iznos od 30 EUR ili 30 €).²

O načinu i modelu dvojnog iskazivanja cijena odlučuje svaki poslovni subjekt samostalno uvažavajući obveze o dvojnog iskazivanju, a u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH, Zakonom o zaštiti potrošača te Pravilnikom o načinu isticanja maloprodajne cijene i cijene za jedinicu mjere proizvoda i usluga.

Niže su dani primjeri kako poslovni subjekt može dvojno iskazati cijenu.

3.4.1.1. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA U POSLOVNIM PROSTORIJAMA I PUTEM INTERNET TRGOVINE

Dvojno istaknute cijene obvezno je prikazati na oznakama s nazivom robe i to:

1. na samoj robi (primjerice privjesnice, naljepnice)

Primjeri:

² [Ured za publikacije – Međuinstitucijski stilski priručnik – 7.3.3. Pravila pisanja monetarnih jedinica \(europa.eu\)](http://europa.eu)

ISKAZIVANJE CIJENA PUTEM RUČNIH ETIKETIRKI

1234567890
4,11 €
30,99 ₧

U prvom redu na etiketi se ispisiuje broj ulaznog dokumenta i/ili šifra proizvoda, dok su u drugom i trećem iskazane cijene s oznakom valute iza cijene.

2. na polici na regalnoj etiketi s nazivom robe

Primjeri:

ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE

Kemijska olovka plava	
5,31 EUR	39,99 kn

ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE I CIJENE ZA JEDINICU MJERE

Mljevena kava 175g	
2,33 EUR 9,09 EUR/kg	17,59 kn 68,52 kn/kg

ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE PRILIKOM POSEBNOG OBLIKA PRODAJE (AKCIJSKA PRODAJA)

Pileći file 600g (sniženje 22%)	
3,72 EUR	28,07 kn
4,78 EUR	35,99 kn

ISKAZIVANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE PRILIKOM POSEBNOG OBLIKA PRODAJE (SEZONSKO SNIŽENJE)

Haljina	
33,18 EUR	250,00 kn
39,82 EUR	300,00 kn

ISTICANJE MALOPRODAJNE CIJENE ROBE PRILIKOM POSEBNOG OBLIKA PRODAJE (RASPRODAJA)

Perilica za pranje rublja	
265,44 EUR	1999,99 kn
398,17 EUR	2999,99 kn

ISKAZIVANJE CIJENA USLUGA (CJENIK)

Kada je riječ o **dvojnomo iskazivanju cijena za usluge**, poslovni subjekt mora cijenu u eurima i u kunama istaknuti jasno, vidljivo, čitljivo i nedvosmisleno na cjenicima koji su potrošačima lako dostupni na prodajnim mjestima, odnosno u poslovnim prostorijama, na internetskim stranicama trgovine, na samonaplatnim uređajima. Putem telefonske prodaje, potrebno je jasno komunicirati dvojne cijene za usluge.

Ako poslovni subjekt, obzirom na broj i raznovrsnost usluga, nije u mogućnosti sve usluge koje pruža istaknuti na cjeniku, tada cijenu usluge mora istaknuti primjerice u:

- katalogu usluga s cijenama
- posebnim brošurama ili prospektima s nedvosmislenim opisom usluga s cijenama.

<u>Tečaj engleskog jezika</u>		
Jednomjesečni tečaj	159,27 EUR	1.200,00 kn
Šestomjesečni tečaj	796,34 EUR	6.000,00 kn
Ubrzani tečaj	437,99 EUR	3.300,00 kn

ISKAZIVANJE CIJENA USLUGA TIJEKOM POSEBNOG OBLIKA PRODAJE U POSLOVNIM PROSTORIJAMA (AKCIJSKA CIJENA)

<u>Masaža</u>		
60 min	26, 54 EUR	200,00 kn
	37, 16 EUR	280,00 kn
120 min	66,36 EUR	500,00 kn

Napomena: Prilikom posebnih oblika prodaje, poslovni subjekti nisu u obvezi prekrižiti cijenu kako je navedeno gore u predmetnim Smjernicama, odnosno dovoljno je istaknuti prijašnju i sniženu cijenu sukladno odredbama Zakona o zaštiti potrošača.

3.4.1.2. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA IZVAN POSLOVNIH PROSTORIJA I PUTEM TELEFONA

Kada je riječ o prodaji izvan poslovnih prostorija ili putem telefona poslovni subjekt dvojni cijenu mora iskazati:

- u obavijestima koje se potrošaču dostavljaju prije sklapanja ugovora u slučaju sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija
- u ponudi koju poslovni subjekt dostavlja potrošaču na trajnom mediju nakon ponude koju je potrošaču dao putem telefona.

VAŽNO! Maloprodajna cijena proizvoda iskazana u eurima i kunama čini sastavni dio ugovora sklopljenog izvan poslovnih prostorija ili ugovora sklopljenog putem interneta ili telefona.

Primjerice, u slučaju prodaje proizvoda na svečanim večerama koje poslovni subjekt održava izvan svojih poslovnih prostorija, dvojna cijena mora biti iskazana u prethodnoj obavijesti koju poslovni subjekt daje potrošaču u pisanom obliku (na papiru) tijekom te večere, a koja će nakon sklapanja ugovora postati sastavni dio istog.

3.4.1.3. NAČIN DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA ROBA I USLUGA TIJEKOM PROVOĐENJA PROMOTIVNIH I MARKETINŠKIH AKTIVNOSTI

Poslovni subjekti moraju dvojno iskazati cijene i druge novčane iskaze vrijednosti i tijekom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti (primjerice na tiskanim letcima i katalogima, TV oglasima, oglasnim panoima (tzv. *billboard*), društvenim mrežama, internetskim stranicama, mobilnim aplikacijama te u drugim medijima), a u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Fiksni tečaj konverzije potrebno je prikazati tijekom provođenja promotivnih i marketinških aktivnosti na jednom mjestu, odnosno nije potrebno iskazati uz svaku robu ili uslugu. Primjerice, u slučaju letka na dnu letka, u slučaju kataloga na početnoj stranici kataloga, u slučaju TV oglašavanja na dnu ili vrhu ekrana i slično.

Obveza dvojnog iskazivanja cijena roba i usluga ne odnosi se na oglašavanje putem radijskih programa te na glasovne poruke putem ostalih oblika oglašavanja, primjerice TV oglasa gdje se informacije o cijeni prenose slušno tzv. „*voice over*“.

3.4.2. DVOJNO ISKAZIVANJE NA RAČUNU

Obveza dvojnog iskazivanja na računu podrazumijeva **iskazivanje ukupnog iznosa na računu**.

Blagajne i naplatni uređaji poslovnih subjekata morat će biti prilagođene za dvojno iskazivanje iznosa kako bi na **računima ukupan iznos bio iskazan u obje valute**.

S druge strane, POS uređaje koji se nalaze na blagajnama neće biti nužno prilagođavati jer će obveza dvojnog iskazivanja biti zadovoljena na glavnom računu. Točnije, nije nužno dvojno iskazati iznos na ekranu POS uređaja, niti na ispisanom slipu (potvrdi o uplati) jer će obveza dvojnog iskazivanja biti zadovoljena iskazivanjem ukupnog iznosa na glavnom računu.

Na računu je potrebno iskazati i fiksni tečaj konverzije.

Model dvojnog iskazivanja iznosa, odnosno način na koji će dvojni iznosi biti prikazani na računu ostavlja se na izbor poslovnom subjektu.

3.4.3 DVOJNO ISKAZIVANJE NA OBRAČUNSKIM PLATNIM LISTAMA

U razdoblju obveznog dvojnog iskazivanja poslovni subjekt će morati na ispravi o isplati plaće i drugih naknada (autorski ugovori, ugovori o djelu, putni nalozi, božićnica, regres, dar za djecu, i sl.) iz radnog odnosa **dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun**.

Visina plaće utvrđena u ugovorima o radu i drugim aktima kojima je utvrđena visina plaće ili druge naknade u kuni preračunavaju se u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje propisanim Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

4. UGOVORI

Sukladno načelu neprekidnosti ugovora, postojeći ugovori s iznosima u kunama i dalje su važeći. Novčani iskazi vrijednosti u spomenutim ugovorima, datumom uvođenja eura kao službene valute, smatrat će novčanim iskazima u eurima uz primjenu fiksnog tečaja konverzije.

Isto se odnosi i na ugovore o radu, te iste neće biti potrebno mijenjati samo zbog uvođenja eura kao službene valute. Iznosi u Pravilnicima o radu, aneksima ugovora i sl. koji će se zbog potrebe mijenjati nakon uvođenja eura, moraju biti iskazani u eurima.

Za ugovore koji su sklopljeni s partnerima izvan eurozone predlaže se dodati klauzulu o euru kojom bi se, u slučaju trajanja ugovora i nakon službenog datuma uvođenja eura, sporazumno utvrdilo da će euro biti važeća valuta.

U slučaju pitanja ili nejasnoća u vezi primjene predmetnih Smjernica, molimo obratite se Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja na e-adresu euro@mingor.hr

5. KONTROLNI POPIS (CHECKLIST)

PRIPREMA ZA ZAMJENU KUNE EUROM

- Jeste li upoznati s datumom uvođenja eura?
- Jeste li utvrdili učinak eura na funkcioniranje i poslovnu aktivnost?
- Jeste li izradili Akcijski plan (*plan aktivnosti*) pripreme za zamjenu kune eurom s jasnim rasporedom aktivnosti koje je potrebno napraviti?
- Kako će se upravljati zamjenom valuta (vremenski okviri, dovoljan broj ljudskih i financijskih resursa, koordinacija s ostalim poslovnim funkcijama)?
- Imate li u planu učinkovito praćenje kako bi se otkrili mogući problemi i rizici?
- Jeste li upoznati sa svim informacijama vezanim uz postupak uvođenja eura?

PRILAGODBA RAČUNOVODSTVENOG I FINANCIJSKOG UPRAVLJANJA

- Je li financijski plan za godinu u kojoj se uvodi euro iskazan u eurima?
- Znete li od kojeg se datuma ili za koje se razdoblje povrat poreza i prijelazne evidencije i izvješća (npr. porez na dobit, PDV, zadržani porez na dobit i naknade radnicima), uključujući i financijska izvješća, moraju podnositi s iznosima u eurima?
- Jesu li pregledani Statut, suvlasnički ugovori i ostali temeljni akti?
- Jesu li članovi trgovačkog društva (dioničari, imatelji poslovnih udjela, članovi društva osoba) obaviješteni o mogućim promjenama u njihovim poslovnim udjelima (dionicama)?

PRILAGODBA INFORMACIJSKIH SUSTAVA

- Je li utvrđen popis svih informacijskih sustava koje koristite (npr. za fakturiranje, obračun plaća (obračunska platna lista), informacije o upravljanju, sustavi karata, upravljanje zalihama i sl.) na koje će utjecati zamjena valuta?
- Jesu li utvrđeni svi informacijski sustavi na koje će utjecati zamjena valuta?
- Je li prikupljena informacija od pružatelja usluga informacijskih sustava o tome ispunjavaju li spomenuti sustavi zahtjeve kod zamjene valute u euro (npr. sposobnost rada s dvije ili više valuta, dvojno iskazivanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti

u razdoblju dvojnog iskazivanja cijena, podrška kod izmjene obrazaca i izvješća, pravilna primjena pravila za preračunavanje i zaokruživanje, dokumentacija povijesnih podataka u službenoj valuti)?

- Je li utvrđen hardver informacijskih sustava kojeg je potrebno ažurirati ili zamijeniti (npr. serveri, prijenosna računala, tipkovnice, pisači, blagajne, automati za prodaju, čitači kartica)?
- Jesu li utvrđeni i pravovremeno rezervirani neophodni vanjski izvori za prilagodbu informacijskih sustava?
- Je li provjerena pravovremena dostupnost ažuriranja i zamjena informacijskih sustava?
- Jesu li utvrđena sučelja koja povezuju različite unutarnje informacijske sustave, uključujući i sustave koji su povezani sa sustavima partnera, dobavljača, itd.?
- Koji se sustavi moraju – iz poslovne i/ili tehničke perspektive – promijeniti i kada (npr. potreba za sinkroniziranom promjenom određenih sustava)?
- Je li pripremljena i provedena unutarnja prilagodba informacijskih sustava ili prilagodba provedena od strane vanjskih izvršitelja?
- Jesu li utvrđene potrebe za testiranjem informacijskih sustava te vremenski okvir potreban za testiranje?
- Koje su implikacije elektroničkog načina plaćanja?

UPRAVLJANJE GOTOVIM NOVCEM

- Je li procijenjena potražnja za gotovinom u eurima u prvim tjednima nakon zamjene valuta za potrebe obavljanja gotovinskih transakcija te da li se stupilo u kontakt s bankom u vezi opskrbe gotovim novcem eura prije službenog datuma uvođenja eura (posredna predopskrba, pojednostavljena posredna predopskrba)?
- Je li naručen tzv. početni paket kovanica?
- Je li se u dovoljnoj mjeri razmotrilo pitanje logistike i sigurnosti (skladištenje, fizička zaštita, osiguranje novca, itd.)?
- Jesu li predviđene specifične mjere postupanja s gotovinom u eurima i u kunama prilikom naplata?
- Jesu li predviđene mjere osposobljavanja radnika u pogledu fizičkih obilježja i sigurnosti novčanica i kovanica u eurima? Jesu li predviđene mjere osposobljavanja s obzirom na postupanje s gotovinom u eurima?

INFORMIRANJE I OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA

- Jesu li planirane i u financijskom planu predviđene mjere osposobljavanja (npr. radnici u izravnom kontaktu s potrošačima, koji rade s gotovinom, koji rade u informatičkom odjelu, itd.)?
- Jesu li radnici obaviješteni o mogućim sitnim odstupanjima na iznosima neto plaće, neoporezivim naknadama (pravila o preračunavanju i zaokruživanju iznosa, itd.)?
- Je li u planu uspostava kontaktne točke gdje će se moći dobiti tražene informacije?

INFORMIRANJE POTROŠAČA

- Jesu li potrošači, uključujući i poslovne partnere, kontaktirani i informirani o uvođenju eura u Hrvatsku?
- Jeste li upoznati s informacijama vezano uz dvojno iskazivanje cijena i drugih novčanih iskaza vrijednosti te kako će biti provedeno (na samoj robi, na polici na regalnoj etiketi, izvan poslovnih prostorija, putem telefona, na internetskim stranicama, cjenici, računi itd.)?
- Je li razrađen plan utvrđivanje cijena u eurima (pravila o preračunavanju, zaokruživanju, itd.)?
- Jeste li se odlučili za pristupanje Etičkom kodeksu? Ako da, pristupite na vrijeme kako bi mogli dobiti potreban logotip (vizualnu identifikacijsku oznaku)!
- Imate li uspostavljene unutarnje kontrole za provjeru ispravnosti preračunatih cijena i rješavanje prigovora potrošača?

UGOVORI

- Jesu li provjereni svi postojeći ugovori (ugovori o radu, ugovori o zakupu, ugovori s poslovnim partnerima izvan europodručja, ugovori s bankama i ostalim poslovnim subjektima)?